

‘Ik en jij’ – en wij

‘Nog niet zo lang geleden verdwenen er een flink aantal kassa’s uit de supermarkt. Het zelf scannen werd geïntroduceerd. Ik moet toegeven dat ik er veel gebruik van maak. Toch zijn er momenten dat ik jaloers naar de rij voor de kassa kijk als ik mijn producten scan en sneller dan de geduldigen de winkel verlaat. ‘De rij’ gaf toch een collectief gevoel dat je mist als je bij de scanner staat. Wat je mist is het contact, het gesprekje met de kassière, de mensen achter of voor je, die soms wat onbeleefd maar vaak ook vriendelijk zijn. Zo’n alledaagse ervaring doet je beseffen hoe wezenlijk contact is voor ons welzijn. De ‘sociale onthouding’ van de pandemie, waarmee we nu te maken hebben, heeft dat inzicht nog versterkt. We zien elkaar noodgedwongen minder. Je valt terug op jezelf. Op zich kan dat geen kwaad – zo leerde ik zelf in deze crisis weer thuis te werken, wat ik verleerd was omdat ik graag in cafés werk. Maar afgezien van die voordelen proef ik toch een herwaardering van de menselijke ontmoeting, ook bij mezelf. Ik vermoed (hoop)

dat technologische vernieuwingen – die het ons mogelijk maken om digitaal te vergaderen, efficiënter te werken, etc. – na deze crisis een minder grote sprong voorwaarts zullen maken dan we denken. Ja, ik hoop dat we na deze crisis terug verlangen naar dat simpele contact. Want iemand de hand kunnen reiken, bij elkaar zitten, schouder aan schouder staan, het is heel waardevol, zo blijkt in deze tijd. Martin Buber, een joodse filosoof, zei aan het begin van de vorige eeuw dat de mens is gemaakt voor ‘Ich und Du’-relaties (Ik en Jij), en niet voor ‘Ich und Es’-relaties (Ik en Het). Het elkaar in de ogen kunnen kijken, het fysiek ontmoeten van de ander – het is wezenlijk voor menselijk bestaan. In die zin kan deze pandemie ook een herinnering zijn om dat wat wezenlijk is niet uit het oog te verliezen. Letterlijk.

ds. Karl van Klaveren

Coronanieuws

Beste leden en vrienden van de Adventskerk, het is voor mijn gevoel al lang geleden dat wij voor het laatst in de Adventskerk bijeen geweest zijn. De laatste keer was op 8 maart. Inmiddels hebben wij allen de corona-maatregelen ondergaan. Velen van ons snakken weer naar verlichting van de maatregelen, alhoewel de noodzaak van deze maatregelen algemeen wordt gedeeld. Wel is geprobeerd het 'kerk-zijn' levendig te houden door de Paasdienst en Pinksterdienst van Karl van Klaveren in geschreven vorm per mail en per post aan de leden toe te sturen. Ook heeft Karl ons twee-wekelijks verblijd met kleine overdenkingen. Daarnaast heeft

het pastorale team u intensiever dan normaal benaderd. Maar ook het ledencontact onderling is intensiever geweest dan gebruikelijk.

Nu het aantal corona-zieken in ons land drastisch is gedaald, worden ook de maatregelen door het kabinet versoepeld, en dat geldt ook voor de kerken. Ook het kerkbestuur van de Adventskerk wil weer graag met kerkdiensten beginnen. De wijze waarop de kerkelijke bijeenkomsten kunnen plaatsvinden is aan veel beperkende voorwaarden verbonden. Naast de generieke 1,5 meter afstand houden, handen wassen en het niezen in de elleboog gelden er voor kerkdiensten nog veel aanvullende maatregelen, die ook vastgelegd moeten worden in een protocol. Hieronder een greep uit de maatregelen:

- Om afstand te kunnen houden willen wij voorlopig 16 kerkgangers toelaten
- U dient daarom van tevoren aan te geven of u ter kerke komt. Kerkbezoekers wordt gevraagd zich van tevoren aan te melden via het volgende emailadres: secretaris@vcgz.nl, of indien dat niet mogelijk is via het telefoonnummer van de secretaris: 079-3520430.
- U wordt bij de ingang gevraagd of u corona-gerelateerde klachten heeft
- U krijgt door het hoofd van dienst een plaats aangeboden, die u niet mag verlaten (bijvoorbeeld voor een praatje met andere kerkleden)
- Toilet-bezoek in de kerk alleen in uiterste nood. U dient zoveel mogelijk thuis naar het toilet te gaan
- U wordt gevraagd uw jas bij zich te houden in de kerk
- Het is vooralsnog niet toegestaan om te zingen, neuriën mag wel
- Na afloop is er geen napraten, ook niet vóór de kerk en ook geen handen schudden en geen koffiedrinken.

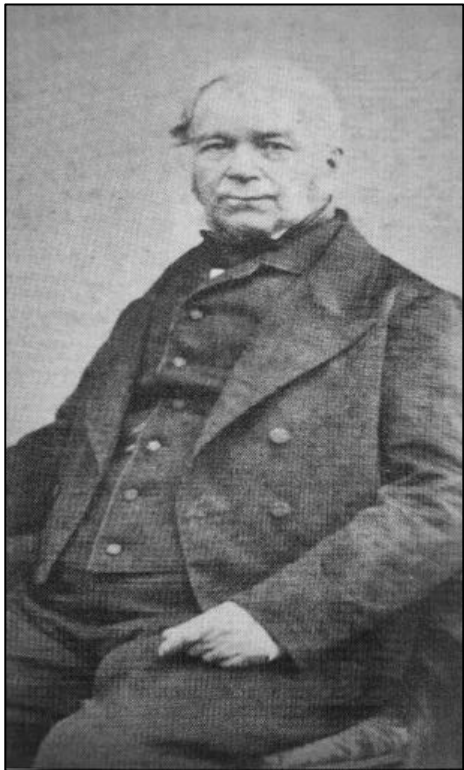
Dit is een greep uit de maatregelen. Het protocol bevat verder nog maatregelen m.b.t. schoonmaken en luchten. Het protocol wordt nog verder uitgewerkt en zal u tijdig worden toegestuurd. Het zijn nogal wat beperkende maatregelen. Het bestuur wil daarom van alle leden en overige bezoekers van onze kerkdiensten weten of zij, met bovengenoemde maatregelen in gedachte, de kerkdiensten weer willen bezoeken. Daarbij realiseert het bestuur zich terdege dat er ook leden zijn die geen risico willen lopen en alleen al daarom niet naar de kerk komen. Alle leden en vrienden van de Adventskerk krijgen binnenkort deze vraag toegestuurd of zij de kerkdiensten – zoals hierboven beschreven – willen komen bijwonen. Uw reactie zal bepalend zijn of de kerkdiensten daadwerkelijk weer zullen worden georganiseerd. Ik hoop dat u allen op de vraagstelling wilt reageren.

Nico van Walsum, voorzitter VCGZ

Isaac Molenaar: zijn werk, zijn geloof en zijn graf

Zoetermeer in de negentiende eeuw

Het gaat slecht met de remonstrantse gemeente in Zoetermeer. In 1856 wordt de pastorie nog wel op kosten van de Broederschap herbouwd, maar het einde is in zicht. Als ds. Van Leeuwen, vaste voorganger van de remonstranten in Zoetermeer in 1865 vertrekt, verliest de kerk zijn vaste voorganger. Het doek valt definitief als Isaac Molenaar in maart 1866 overlijdt.

Wie was deze Isaac Molenaar?

Isaac Molenaar werd geboren in 1796, en was notaris en gemeentesecretaris van Zoetermeer vanaf 1827. Toen hij in 1816 trouwde met Harmijntje Klomp, werkte hij al bij de gemeentesecretarie van Zoetermeer. Hij was actief op cultureel gebied, lid van verschillende literaire genootschappen en secretaris-penningmeester van vele polders. Tevens was hij rentmeester van de familie Osy, ambachtsheren van Zegwaard en grootgrondbezitters. In 1822 treedt hij, na enkele jaren diakenschap, aan als boekhouder van de remonstrantse kerk in Zoetermeer. Hij en zijn zoon Antonie Nicolaas zijn vanaf dat moment in feite diegenen die de kerk in stand houden. Een kerk die al het een en ander had meegemaakt in Zoetermeer sinds 1635.

Bij zijn aantreden als boekhouder van de kerk ziet Molenaar dat de inkomsten van de kerk zijn gedaald tot slechts zo'n 200 gulden per jaar: de collecte brengt 113 gulden op, aan huishuur ontvangt men 78 gulden, aan rente nog eens een tientje en aan stoelengeld 17 gulden. In 1825 sluit hij een voordelig contract met de burgerlijke gemeenten: de remonstrantse armen worden voortaan bedeed door de overheid en de kerk betaalt daarvoor jaarlijks 1,25 gulden vermenigvuldigd met het aantal gemeenteleden.

Isaac Molenaar pleit er ook voor dat er op de oude fundamenten van de twee eeuwen oude bouwvallige kerk, een nieuwe kerk wordt gebouwd. Hoewel de gemeente inmiddels erg klein is geworden, hecht de Remonstrantse Broederschap

er sterk aan om deze in stand te houden en draagt bij in de middelen. De zoon van Isaac Molenaar, Antonie Nicolaas Molenaar, legt de eerste steen op 13 april 1841. De kerk wordt op 10 oktober 1841 in gebruik genomen. Isaac Molenaar schenkt de kerk in 1843 een nieuw doopbekken met standaard.

Van korte duur

Wie had echter kunnen bedenken dat het einde van de remonstrantse gemeente al zo snel zou naderen? Als ds. Van Leeuwen in 1865 secretaris van het Nederlandsch Bijbelgenootschap Amsterdam wordt, verliest de kerk zijn vaste voorganger. Het doek valt wanneer Isaac Molenaar in maart 1866 overlijdt. De Broederschap omschrijft hem als een ‘waardigen en ijverigen opziener, om wiens wil voornamelijk tot de voorloopige instandhouding beslooten werd’. Dankzij zijn inspanningen was de gemeente nog niet direct in 1865 opgeheven, toen het ledental al ruim onder het officiële minimum van 15 was gedaald. Per 1 januari 1867 houdt de remonstrantse gemeente in Zegwaart op te bestaan. Er zijn dan nog slechts zeven leden: een bedeelde, een bedelares, een afgescheidene, vier vrouwen, waarvan één gehuwd met een katholiek en nog een veraf wonend lid. De kerk en de pastorie worden openbaar verkocht.

De Algemene Vergadering van de Remonstrantse Broederschap constateert weemoedig ‘Zoo telt onze kleine Broederschap wederom eene gemeente minder, wier nagelaten zilver (1668) nog getuigt van vroegeren welvaart en bloei, en wier stichting plaats had onder bitteren strijd en ten koste van groote opofferingen’. Pas in 1969 wordt er weer een remonstrantse kring opgericht. Dat is ruim 100 jaar later! In hetzelfde jaar volgt de stichting van de doopsgezinde gemeente. Samen sluiten zij direct na hun oprichting een samenwerkingsovereenkomst. In 1970 volgt het samenwerkingsverband met de vrijzinnig hervormden.

Belangrijke functies

Als notaris en gemeentesecretaris, secretaris-penningmeester van vele polders, rentmeester van de familie Osy, ambachtsheren van Zegwaart en grootgrondbezitters, lid van verschillende literaire genootschappen en drijvende kracht van de remonstrantse kerk in Zoetermeer, moet Isaac veel aanzien hebben gehad. Molenaar was woonachtig aan de Dorpsstraat 132, het pand waar sinds oktober 2016 het Historisch Genootschap Oud Soetermeer gevestigd is. Zijn grafsteen is de oudste grafsteen op een Zoetermeers kerkhof, en is eind 2015 nog hersteld.

Grafsteen van de familie Molenaar 1862

Isaac en zijn vrouw Harmijntje kregen drie kinderen. De jongste, Elisabeth Margaretha (1822) overleed al in 1862, veertig jaar oud. Notaris Molenaar kocht een grafkelder op het kerkhof in de Dorpsstraat waar op 6 oktober 1862 zijn dochter werd begraven. Vier jaar later volgde hijzelf, en in 1871 werd ook Harmijntje in het graf bijgezet. De grote grafsteen dekte een graf achter het koor van de kerk.

In de loop der jaren ontstonden scheuren in de steen, en op een haartje na was het lot van de zerk bezegeld met plannen voor een uitbouw van de kerk in 2015. Dankzij de inspanningen van Oud Soetermeer, dat terecht wees op de cultuurhistorische waarde van de steen als oudste grafsteen op een Zoetermeers kerkhof, kon de zerk behouden blijven. In samenwerking met de protestantse gemeente Zoetermeer is de steen verplaatst naar een veilige plek tegenover de toreningang op het kerkhof van de Oude Kerk. In 2015 werd de steen nog gerepareerd op kosten van het Historisch Genootschap. Een bezoekje waard, zou ik zeggen.

Marcia Boeiyinga

Grafsteen Isaac Molenaar (1796-1866), gelegen rechts van de kerktoren Oude Kerk Zoetermeer

Gedicht van Toon Tellegen

Ik trok een streep:
tot hier,
nooit ga ik verder dan
tot hier.

Toen ik verder ging
trok ik een nieuwe streep,
en nog een streep.

De zon scheen
en overal zag ik mensen,
haastig en ernstig,
en iedereen trok een streep,
iedereen ging verder.

Uit: *Over liefde en over niets anders* van Toon Tellegen

Financiële perikelen van de VCGZ

Beste leden,

De Corona Pandemie grijpt niet alleen stevig in op ons dagelijks leven, maar heeft daarmee ook consequenties voor het gebruik van de kerk. Sinds half maart is het gebruik van de kerk al gestopt. Dit betekent dus geen kerkdiensten meer van de VCGZ en de evangelische groepen (EBG, EG), maar ook geen lezingen en boekbesprekingen op de maandag. Daarnaast zijn alle niet-kerkelijke activiteiten gestopt waaronder koorrepetities, de Vrij metselaars en het overige gebruik. Het is dus stil geworden in de kerk. Dit heeft eveneens grote gevolgen voor de financiën van de kerk. We lopen nu de opbrengsten uit collectes en verhuur van de kerkruimtes mis, terwijl onze vaste lasten met betrekking tot kerkgebouw en vaste voorganger gewoon doorgaan.

Daarom mijn verzoek aan alle leden en vrienden van de Adventskerk om een extra bijdrage te doen om de kas te kunnen spekken. Alle beetjes helpen, en natuurlijk alleen als u het kunt missen. Het doel dat wij hierbij nastreven is om de kerkdiensten van de VCGZ zoveel mogelijk (aangepast) te hervatten en het

kerkgebouw haar functie voor alle overige kerkelijke en niet-kerkelijke activiteiten te laten behouden.

U kunt uw bijdrage overmaken op de bankrekening van de VCGZ op naam van Vrijzinnig Christelijke Geloofsgemeenschap Zoetermeer: NL 07 INGB 0003 1665 56 onder vermelding van Corona-bijdrage

Ik reken op u.

Nico van Walsum, voorzitter VCGZ

Gedicht: 'Kleurling'

Twee mensen met elkaar in gesprek:

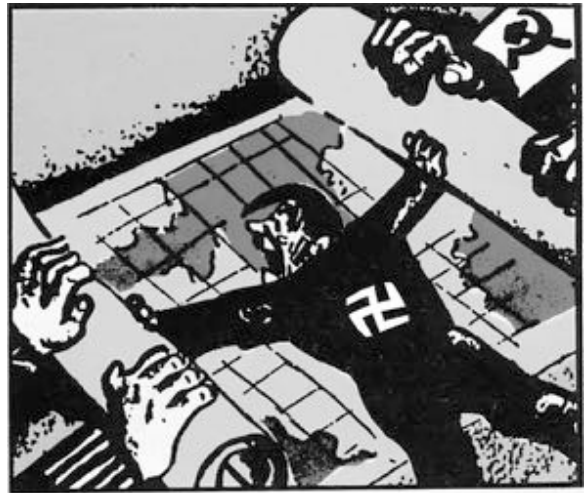
Als ik in de zon lig, ben ik zwart
Als ik ziek ben, ben ik zwart
Als ik kwaad ben, ben ik zwart
Als ik het koud heb, ben ik zwart
Als ik het warm heb, ben ik zwart

Als jij in de zon ligt, ben je bruin
Als jij kwaad bent, ben je rood
Als jij misselijk bent, ben je groen
Als jij het koud hebt, ben je blauw
Als jij het benauwd hebt, ben je paars
Als jij dood bent, ben je wit
Als jouw lever niet in orde is, ben je geel

En dan noemen ze mij een kleurling... ..
Snap jij dat nou...?!

Humor in de oorlog

Prof. dr. Gerrit Kuiper was socioloog. Hij was ook een gewaardeerd bezoeker van onze kerk. Inmiddels is hij overleden. Onderstaand artikel van zijn hand komt uit de oude doos, maar lijkt actueel in deze tijd van crisis. Misschien kan het ons een glimlach ontlocken. Het is vooral ook van toepassing op de 75 jaar bevrijding die we in 2020 vieren. Dit artikel, dat Kuiper publiceerde in een nieuwsblad van de Adventskerk, gaat over de kracht van humor in de oorlog:

Niemand die als min of meer volwassene de oorlog heeft meegemaakt kan het ontgaan zijn en kan vergeten zijn dat er een lawine van moppen loskwam over de Duitsers, de Nazi's, de NSB en Mussert: kortom over de vijand. Ze werden uitsluitend oververteld, niet gepubliceerd uiteraard. We komen er niet onderuit dat er soms sociale situaties optreden, zoals tijdens de bezetting, die nopen tot een vlucht uit de werkelijkheid, namelijk wanneer die onaanvaardbaar, maar toch niet te veranderen zijn.

De mop, lachen ondanks alles, tilt ons dan boven die situatie uit, evenals de anekdote, het verhaal, de seksualiteit, de godsdienst enz. Al deze zaken veranderen de situatie of de structuur niet. Maar het vertellen van een mop of verhaal, het lezen van literatuur, het bidden, het dromen van een andere wereld ("I have a dream"....) maken de situatie dragelijk. Tijdens de bezetting hadden de moppen betrekking op de bezetting zelf, en niet op een "andere" wereld. Bloeide ze daarom zo onvoorstelbaar weelderig? Een opmerkelijke functie van de mop is dat zij een situatie van verbroken evenwicht op korte termijn kan herstellen. Ik wees op de oorlogsmoppen: een collectieve ervaring waardoor je ook het gevoel had met zijn allen in de zoveelste macht verheven te worden. Het ging dan wel weer even. De geknechte voelde zich meester. De mop in repressiestructuren zet inferioriteit om in superioriteit. Natuurlijk lost zij niets definitief op. Dat geldt zowel voor de Joodse mop, de Katholieke als de negermop. Steeds treden zij op in uitzichtloze repressiesituaties. De behoefte aan Hitlermoppen verdween dan ook na 1942 toen de tekenen van Duitslands ondergang zichtbaar werden. Duidelijk mag zijn dat Jodenmoppen niet in Israël bloeien.

Onderdrukking kan ook stimulerend werken, want altijd wordt gezocht naar evenwicht, zij het vaak op de lange duur. Bij de Engels historicus Toynbee speelt dat een grote rol. De socioloog Van Heek was van mening dat de Katholieken door onderdrukking hun geloof dieper gingen beleven en zo sterker religieus normbesef kregen dan in de katholieke landen (evenwicht op lange termijn). Die onderdrukking bestond uit het feit dat de Katholieken na de Reformatie in Nederland geen staatsambten meer mochten bekleden. Ook konden zij in het openbaar hun godsdienst niet meer uitoefenen noch veel presteren op economisch gebied of in de staat. Als kerk hadden zij geen invloed, maar wel gewetensvrijheid

Een paar voorbeelden van wat ik bedoel met de mop die in repressiestructuren inferioriteit omzet in superioriteit:

Joodse mop: SS-commandant tegen Jood: ‘Als jij kunt raden, welk van mijn beide ogen van glas is, laat ik je los.’ De Jood: ‘Het linker oog.’ SS-commandant: ‘Dat is goed! Hoe heb je dat zo gauw kunnen zien?’ De Jood: ‘Dat oog keek me zo menselijk aan.’

Katholieke mop: Een Augustijn en een Jezuïet, beiden liefhebber van een sigaar, menen dat roken het brevieren veraangenaamt. Zij vragen de bisschop om toestemming. Na zijn bezoek komt de Augustijn bedrukt terug: ‘Het mocht niet.’ Jezuïet: ‘Wat heb je gevraagd?’ De Augustijn: ‘Eminentie, mogen wij roken onder het brevieren?’ De Jezuïet gaat ook en komt vergenoegd terug: ‘Het mag.’ Op de vraag hoe het hem gelukt is, antwoordt hij: ‘Ik heb gevraagd: Eminentie, is het toegestaan onder het roken te bidden?’

Het is een boeiend studieonderwerp, dat ik hier uiteraard ontdaan heb van alle geleerdheid.

Gerrit Kuiper

Gewaden

Op een dag ontmoetten Schoonheid en Lelijkheid elkaar aan de kust van een zee. En zij zeiden tegen elkander: ‘Laten we gaan baden in de zee’. Toen ontkleedden ze zich en zwommen in de wijde wateren. En na een wijle kwam Lelijkheid terug aan land en tooide zich in het gewaad van Schoonheid en ging zijns weegs. En Schoonheid kwam ook uit het water en vond haar kledij niet en daar ze te beschroomd was om naakt te blijven, hulde zij zich in de kledij van Lelijkheid. En Schoonheid ging haars weegs.

En tot op de huidige dag houden mannen en vrouwen ten onrechte de een voor de ander. Toch zijn er enkelen die het gelaat van Schoonheid hebben aanschouwd, en zij herkennen haar niet tegenstaande haar gewaad. En er zijn enkelen die het gezicht van Lelijkheid herkennen, en zij zien door zijn dekmantel heen.

Uit: *De Zwerver* van Kalihī Gibran

Het gebouw van het Apostolisch Genootschap in Zoetermeer

Leerstoel Religieus Humanisme en Compassie

‘Op verzoek van het Apostolisch Genootschap heeft de Vrije Universiteit de bijzondere leerstoel “Religieus Humanisme en Compassie” ingesteld. Deze leerstoel heeft als doel om geestelijke verzorgers in staat te stellen om universitaire cursussen te volgen op dit gebied. Bovendien kunnen studenten nu kennismaken met dit gedachtegoed. Afgelopen voorjaar heeft prof. dr. H.A. (Hans) Alma dit hoogleraarschap “Religieus Humanisme en Compassie” aan de Vrije Universiteit aanvaard. In het verleden heeft zij veel ervaring opgedaan als hoogleraar “Psychologie en Zingeving”. Zij schreef meerdere wetenschappelijke artikelen en boeken op dit gebied.’

Bovenstaand bericht ontvingen we van onze apostolische broeders en zusters uit Zoetermeer. Wij feliciteren hen van harte met deze aanstelling. Het Apostolisch Genootschap zit samen met de VCGZ Adventskerk in de vrijzinnige afdeling van het Zoetermeerse Beraad van Kerken. In het verleden hebben we ook wel dingen samen gedaan met de apostolischen, zoals een joodse maaltijd waarbij ook flink gedanst werd op klezmermuziek. In de afgelopen jaren bezocht ds. Karl van Klaveren een aantal malen het genootschap op hun uitnodiging om te spreken over onze visie op het geloof. Dat geloofsgesprek was de moeite waard. Misschien is het goed om elkaar in de toekomst te versterken als vrijzinnige gemeenschappen door meer samen te werken.

What's the matter – Let's stay together

Oproep voor compassie: 1 juli om 19.00-20.30 uur een Sit-in/Kneel-down op de Markt in Zoetermeer

Aanleiding: de beelden die de wereld schokten: de dood van George Floyd, het zinloos geweld. Wat het losmaakt aan protesten – zelfs in corona-tijd! Ook in Zoetermeer worden we daardoor aangesproken. Als ILOZ / Ambassade van Vrede zoeken we daarop een antwoord. Een antwoord dat past bij Zoetermeer als stad van Compassie – we hebben het nog in 2018 ondertekend: als gemeente, als geloofsgemeenschappen, als maatschappelijke organisaties.

Het verschil verbinden. Dat is het thema van de komende vredesweek. Het is ook de inzet van het compassie-evenement op 1 juli: all lives matter – together! We denken aan een vreedzame en corona-veilige vorm van een sit-in of wellicht beter: een kneel-down – als uitdrukking van niet van iemand de laatste adem uit z'n nek persen, maar eerder die van boetedoening: wat doen we elkaar in hemelsnaam aan! En vooral ook als een respectvolle manier van toenadering zoeken naar elkaar. Een vorm die beheersbaar kan worden uitgevoerd, op de markt voor het stadhuis. Met

een (beperkt) sprekersprogramma, met mogelijk bijdragen van een van de tieners die aan de basis staan van de breed gedragen nationale petitie die aandacht vraagt voor kolonialisme en discriminatie in het lesprogramma op de scholen. En een bijdrage van de Nederlandse ambassadeur (en mede-Zoetermeerder) voor de vrijheid van levensovertuiging: Jos Douma, die inmiddels heeft toegezegd. (En mogelijk vanuit andere velden van discriminatie: lhbti, me-too, gehandicapten,)

What's the matter – let's stay together! Dat willen we compassievol vieren, op 1 juli. We hebben het Handvest van Compassie samen getekend, gaan we nu ook samen aan de slag in Zoetermeer – Community van Compassie?

Voor meer informatie bel: Flip Bakker, tel. 06-24689649, projectleider, of met de voorzitter van het ILOZ, Shamier Madhar: tel. 06-10398355

Kerkdiensten VCGZ

In de zomer zijn er twee kerkdiensten gepland, waarover de voorzitter op pagina 2 en 3 van deze nieuwsbrief meer vertelt. Kerkbezoekers wordt gevraagd zich van tevoren aan te melden via het volgende e-mailadres: secretaris@vcgz.nl, of indien dat niet mogelijk is via het telefoonnummer van de secretaris: 079-3520430.

<i>Datum</i>	<i>Voorganger</i>	<i>Organist</i>	<i>HVD</i>	<i>Deurdienst</i>
<i>26-07-20</i>	<i>Ds. Karl van Klaveren</i>	<i>De heer J. Dekkers</i>	<i>Mevrouw J. Sulkers</i>	<i>N.v.t</i>
<i>23-08-20</i>	<i>De heer Toon Vessies</i>	<i>De heer J. Dekkers</i>	<i>De heer W. Visser</i>	<i>N.v.t.</i>

*Eindredactie nieuwsbrief:
Jolande Annema en Karl van Klaveren*

*Website van de Adventskerk:
www.vcgz.nl*

*Bankrekeningnummer van de VCGZ:
NL 07 INGB 0003 1665 56*